

DUNGENSE HISTORIËN

Onafhankelijk Tijdschrift voor de Geschiedenis van Den Dungen

2° jaargang, november 2008

Dit is nummer 5, het Poeldonk-nummer.

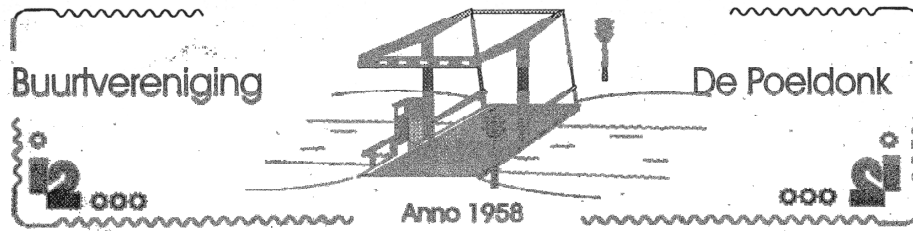
Redactie: Leo van Minderhout, Rien van Nuland, Beb Riksen-Schellekens, Jan Sanders en Erwin Verzandvoort.

Redactieadres: Groot Grinsel 25, Den Dungen, telefoon 073-5942088
of leovanminderhout@hetnet.nl .

Inhoud	
Voorwoord	53
De tijdmachine	54
Wielen	56
Pimperellen op de Poeldonk	58
De vuilstort langs de dijk	59
De Dungense brug	60
De brugwachtersdynastie Van de Meerendonk	61
De Majorcabar	61
De Anjabar	62
De blijde inkomst van burgemeester Van Voorst tot Voorst op de Poeldonk	63
De laatste boerderij van den IJvelaar	63
Losplaats aan de Zuid-Willemsvaart	64
Loonbedrijf Toon Schuurmans, door Martien Schuurmans	64
Sjef van de Koevering, door Antoon van de Koevering	66
Kolenboer Van Ewijk, door Rien van Ewijk	67
Jan Foolen, door Hans Foolen en Rieky van der Pas-Foolen	68
Vader en zoon Bert Pijnappels alias <i>de Punt</i>	70
Huub <i>de Punt</i> alias Pijnappels	72
Johanna Maria van de Loop beter bekend als <i>Anneke van 't Boerke</i> , door Wim Korsten	73
Driek Kappen en Tina Wijgengangs	74
Cor Schellekens en Dina den Otter	77
Bertje van de Koevering	78
Schillenboer Minkels stopte na 44 jaar, door Tonnie en Sjan Minkels	79
Echtpaar Kerkhof-Stevens	81
Pater Harrie Ondersteijn	81
Pater Wim Schakenraad	84
Priester Henk van Hedel	85
Het monument op de Poeldonk	86
Noten	87

De foto op de omslag is afkomstig van het opgeheven welstandsdistrict O-Brabant, foto van ongeveer 1925. Links de tramrails naar Den Bosch; pas in 1933 werd de nieuwe trambrug over het kanaal naast de Dungense brug aangelegd.

Voorwoord

Logo van de buurtvereniging, in 1980 na de gebiedsuitbreiding ontworpen door Henk Groenendaal.

Geachte lezers
en leden van de buurtvereniging De Poeldonk,

Op 15 mei 1958 richtte Huub Pijnappels *Buurtvereniging De Poeldonk* op. Zo hoefde er niet meer *geschooid* te worden voor missen voor overleden buurtgenoten. En het was duidelijk wat je aan lief en leed kreeg: bidden, 7 missen voor een overledene, versieringen aan huis tijdens jubilea en een jaarlijkse feestavond.

Al eerder was Huub actief in de buurt, vooral voor de (buurt)missionarissen Schakenraad en Ondersteijn. Zij kregen dan ook regelmatig bijdragen uit de kas van de buurtvereniging. De omvang van de vereniging viel samen met de kerkelijke buurt: Poeldonk, Poeldonksedijk, Rijndonk, Groene Weide en het begin van de Hooidonksedijk. Pas in 1979 kwamen de gebieden *over de knaal* erbij: Beusing, Beusingsedijk, den IJvelaar en de inmiddels verdwenen huizen op de Hoge Poeldonk. Eerst was iedereen in de buurt automatisch lid, want er was geen kontributie. Toen die ingevoerd werd, bleven de jaren door ongeveer 50 huishoudens en alleenstaanden lid. De kontributie, in de jaren zestig f 12 per jaar, kon betaald worden per maand, kwartaal of jaar, waarbij de buurt ten behoeve van de inning in wijk A en wijk B verdeeld werd.

In 1974 brak een stevige crisis uit, die resulteerde in een zogenaamde *grondvergadering*: de mannen van het eerste uur wilden het stokje overdragen en vroegen nieuw bloed. Zo niet, dan zou het bestuur collectief aftreden! De 30 aanwezigen op de vergadering wisten de crisis te bezweren. Huub bleef nog een paar jaar als voorzitter, maar 5 nieuwe jonge bestuursleden werden aangeworven. De feestavond, waarvoor een lidmaatschapskaart werd ingevoerd, werd een week opgeschoven naar de 2^e vrijdag

in januari. Alle jongeren vanaf 18 jaar mochten lid worden en het Sinterklaasfeest zou minder omslachtig georganiseerd worden. In 1983 klaagde het bestuur nog eens zijn nood, maar dit keer in minder zware woorden.

Verdwenen de missen korte tijd later geheel uit beeld (waarvan het aantal in 1979 terugging naar drie, omdat de jongeren meer voelden voor een bloemetje aan de zieken), de feestavond bleef. Een loterij met als hoofdprijzen 2 voedselpakketten zorgde aanvankelijk voor meer dan een financiële dekking. Slechts één keer moest bepaald worden dat de gewonnen kratten bier pas ná de feestavond aangesproken mochten worden. In 1978 werd het trio Van Grinsven, dat gewoonlijk de feestavond van muziek voorzag, voor het eerst verdrongen door de disco: *American Dream* was favoriet. In de jaren negentig raakte de naam *feestavond* even uit de gratie: we hadden een *contactavond*. Anno 2008 zijn de feestavond en de life muziek terug. Ook het worstenbroodje, dat in 1980 moest wijken voor de belegde broodjes, staat weer op het menu. *De Dungense Brug* is als feestlokatie sinds 1993 geruild voor de *Majorcabar*.

Het sinterklaasfeest is door de buurtvereniging in 1969 groots opgezet. De toenmalige secretaris, mev. Roelands van Hooidonksedijk 2, die in Den Haag werkte, liet via het ministerie de stencils verzorgen en wist te bereiken dat de burgemeester toestemming gaf voor een optocht onder rijkspolitiebegeleiding. De stoet werd geformeerd ter hoogte van kwekerij Klein-Westland (de proeftuin) op de Hooidonk. Van daar af arriveerde de sint per rijtuig in de buurt, voorafgegaan door drumband en majorettes. In café *De Dungense Brug* (Ruud Van Helvoirt) kregen de kleintjes na veel gezang hun cadeautje uitgereikt. Natuurlijk was burgervader Van Voorst tot Voorst daar ook

van de partij. Het feest van Sinterklaas kreeg na enkele jaren dan wel minder uiterlijk vertoon, maar staat tot op heden nog jaarlijks op het programma.

Sinterklazen waren o.a. Piet van Son, Wim van Grinsven en Bernard Donkers.

Naast deze redelijk vaste activiteiten is er in de loop van de jaren van alles op touw gezet: kaarten, deelname aan de dorpszeskamp, fiets- en wandeltochten, bloemschikken, droppings, voetballen tegen de fa. Van Heijst, bowlen, kegelen, jeu des boules, zwerfvuil ophalen; en nog extra voor de jeugd disco, paaseieren schilderen en zoeken, en zwemmen.

Als belangenvereniging heeft de buurtvereniging zich slechts sporadisch geweerd. Onderwerpen waren de bestemming van de voormalige vuilstort (1984), de zware industrie op De Brand (1990), de verkeersproblemen, het verzoek tot kabel-tv (1990 en 1996) en de laatste jaren de verbreding van de A2 en de omlegging van het kanaal.

Vijftig jaar lang heeft de buurtvereniging blijkbaar in een behoefte voorzien. Zolang die blijft, zal ook de buurtvereniging blijven.

In deze aflevering van *Dungense Historiën* willen we aan de hand van verhalen en foto's aspecten van de geschiedenis van de Poeldonk aan u presenteren.

De tijdmachine

Stel dat u met een tijdmachine naar 1700 zou kunnen reizen en dat u op de Poeldonk terecht zou komen, u zou niet weten waar u was. De brug was er niet, het kanaal was er niet, de harde weg was er niet, het bekende café was er niet, Huub *de Punt* was er niet, de vuilstort was er niet, en u zou zich verloren voelen.

Om u in voorkomend geval op de goede weg te helpen bieden wij u een handleiding aan. Bekijk u ter oriëntatie de kaart op blz 55 maar eens.

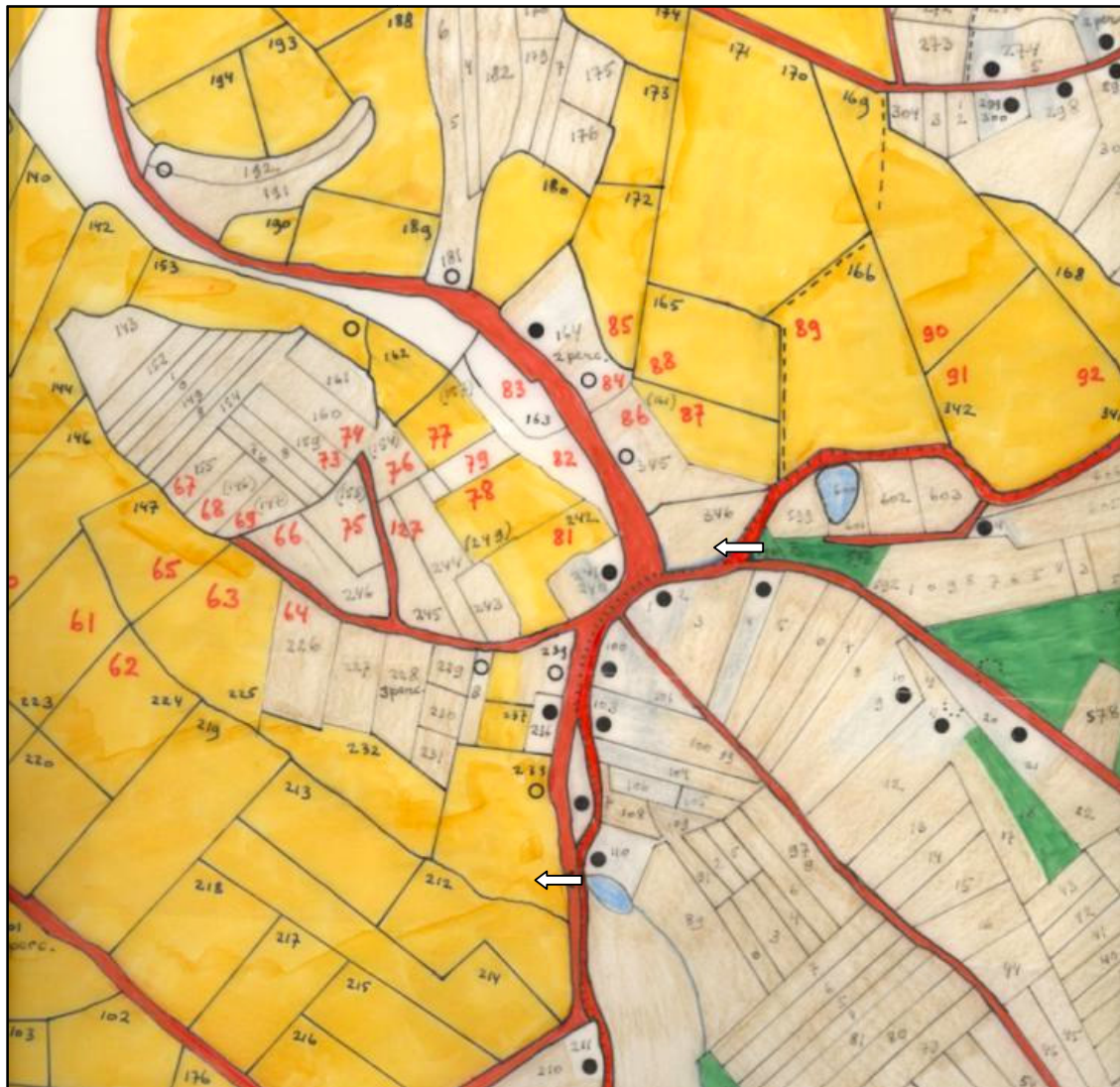
De Dungense brug bevindt zich nu iets boven het midden van de kaart in de brede weg die van de dijk naar de Aa en naar Berlicum en Rosmalen voert, bij de rode getallen 82 en 83. Die weg was nog zo breed omdat er een strook *gemeijnte* langs lag die later aan de percelen naast de weg werd toegevoegd. Anders gezegd, in het natte jaargetijde moest je met paard en kar wat om de plassen heen kunnen en zodoende werd de weg almaar breder.

De dijk loopt van middenonder met een boog naar rechtsmidden. De Reining (Reindonk) is nog een straat zonder bocht, en loopt van rechts onder naar het midden van de kaart.

De reeks rode getallen op de kaart, van 61 tot 92 en 127, in een strook van links naar rechts, stellen percelen voor die bij de aanleg van het kanaal (rond 1820) werden aangekocht door Waterstaat. Uit de overhoekjes konden de grenzen tussen de vergraven percelen worden afgeleid. (Artikel in voorbereiding.)

De kleine zwarte getallen zijn kadastrale perceelsnummers, toegekend bij de opstelling van het kadaster (1810-1832). De nummers bovenaan zijn van sectie A, die van het kwadrant rechts onder van sectie B, en links die van sectie C. Na de ruilverkaveling van de jaren '60 zijn nieuwe perceelsscheidingen gemaakt.

Wegen en de dijk zijn rood, water is blauw, hooiland is geel, weiland is groen, akkerland is lichtbruin aangegeven. Huizen worden voorgesteld door een zwarte stip, werven waar vroeger een huis stond door een rondje.

Rekonstruktie van de topografische situatie op de Poeldonk in 1704

Er zijn 2 wielen. En 2 zijlen of sluisjes, aangegeven met witte pijltjes.

De loopgraaf van het Kampseveld (rechts onder, buiten het kaartfragment) loopt naar de wiel (midden onder) aan de dijk en via de sluis naar het Bosch' veld.

De *oude schiltse dijk* (genoemd naar het gebiedje *de schild* bij de splitsing van Litsestraat, Hooidonk en Reindonk) is te vinden als een grens in de percelering die in de rechter onderhoek van de kaart begint en loopt langs de oostkant van de percelen 8, 9.16, 44, 45.

Rechts boven ligt den IJvelaar ("de Nijvelaar"), rechts onder de Reining (Reindonk, Rijndonk), daar tussen in de Hooidonk. De hoge Poeldonk is het akkergebied links boven met zo'n 15

percelen, de lage Poeldonk is het akkergebied ten zuiden daarvan met het zich splitsende toegangsweggetje. Het begin van dat weggetje bestaat nog als achteringang van Poeldonkse-dijk 21.

De veldnamen (toponiemen) die in gebruik zijn:

- A140 den tobkamp
- A162 in het emeren
- C223, 219, 218 naast de vinkevleug
- C212, 213, 214 de boeding, of bijdonk
- C212 Lijs Herberts kamp
- A165 den dalenkamp
- A166, 169, 170, 171 karthuizers kamp
- B599-601 karthuizers akker
- A175 kuiper willems bauken
- A182 den hogen akker

A301-304 bouwens hoofke
B579 den bieskamp

Er zijn 5 huizen op den IJvelaar (●):
A274 van Willem Jans Spierings,
A298 van Aart Laureijns van Vechel,
A299 van de weduwe Wouter Cornelis van
Hannen,
A280 van Marten Cornelis van Hannen,
nr 14 van Frans Hendriks van der Drieborgt.

Er zijn 14 huizen op de Poeldonk c.a. (●):
A164 van Frans Hendriks van der Drieborgt,
Poeldonksedijk C236 van Peter Hermans den
Haas,
Poeldonksedijk 23 van Adriaan Antonis Kap-
teins,
Poeldonksedijk 22 van Jan Gerits van der Aa,
Poeldonksedijk 20 van Handers weduwe van
Hendrik Jans Wijgergangs,
Poeldonksedijk B101a van Frans Hendriks van
der Drieborgt,

Poeldonksedijk B107a van de kinderen Gijs-
bert Peter Daniels,
Poeldonksedijk B110 van Gosuwijn Verheijen,
Poeldonksedijk 7 van Jan Hendrik Daniels,
Poeldonk B4 van de kinderen Jan Peters van
Hannen,
Poeldonk B10 van Jan Jans van Grinsven,
Hooionk 15 van Peter Jans Ondersteijn,
Hooionk 13 van Adriaan Martens,
Hooionksedijk 10 van de weduwe Dirk Jans
Eikemans.

Van 8 werven wist men nog dat er huizen had-
den gestaan (van noord naar zuid) (○):
A192 Lijs Corvers werf,
A181 van Goijaart Antonis Strakkens,
A153 van Delis Cornelis van Tongeren,
A164 van Aart Jan Gerits,
A345 van Klaas Dirks,
C238 van Marten Cornelis van Hannen,
C239 van Adriaan Gijsberts,
C233 van de weduwe Hendrik Jans Wijger-
gangs.

Wielen

In 1832 waren er 3 wielen op de Poeldonk,
de eerste tegen de dijk aan ten oosten van
Hooionksedijk 2, B599a+600, de andere
ten westen daarvan, B597+598, en de derde in
de bocht van de straat, B594+595, terwijl in

1704 alleen de eerste van die wielen genoemd
werd in het verpondingsboek.

Alle drie zijn dichtgegooid met troep, puin en
grond; wiel 1 was in 1953 al gedempt (zie de
kaart op blz 59).

*De Poeldonk binnendijks
in 1832 op de eerste ka-
dasterkaart. De straat om
de onderste wiel
B594+595 is later recht
getrokken.¹
Het enige huis op dit
kaartfragment, uiterst
links, is Poeldonksedijk 22
(Van Gestel). De aanzet
van de weg daar leidt naar
de Dungense brug. De
Gruun wei is bij B593. De
gele kleur geeft aan dat
deze percelen van Adriaan
Mulders van nr 22 waren.
Op B599 werd Hooionk-
sedijk 2 gebouwd in 1858,
op B591 aan de straat
werd Poeldonk 2 gebouwd
in 1919.*

Elk van de 3 wielen ontstond bij een dijkdoorbraak (in 1757?) in 2 aangrenzende percelen, vandaar dat ze (aanvankelijk) 2 eigenaren hadden.

Wiel 1 achtereenvolgens 1832-ca. 1960:
Jan Venrooij en Hendrik Smits (1832)
Jan van Dijk en Fr. v.d. Westelaken
Mathijs Kappen
Antoon Kappen (1872) en Jan den Otter
Adriaan Kappen (het geheel)
Mathijs Kappen
in 1913 bouw van een schuur op gedempt
deel van B599a
Jan van Rixtel (1918)
Jan Martens (1939)
Cath. Roelands (1968).

Wiel 2 Adr. Mulders en Jan Venrooij (1832)

wed. Hendrina v.d. Donk
L. Schiebergen en Jan van Dijk
Jan v. Alebeek (1891) en Mathijs Kappen
G. Bruijere en Antoon Kappen
Antonetta v. Gunster en Mathijs Kappen
Willem v. Alebeek (1908) en Jan v. Rixtel
Driek Kappen en Cath. Roelands.

Wiel 3 Adr. Mulders en Ger. Godschalk (1832)
wed. Hendrina van der Donk
L. Schiebergen
J. van Alebeek
G. Bruijere
Ant. van Gunster
Willem van Alebeek
Driek Kappen (1944).

Dit is wiel 2. Het huis rechts is Hooidonksedijk 2 op B599, daarnaast Foolen aan de kanaaldijk; tussen beide huizen loopt de Hooidonksedijk. (Foto Bets van Amelvoort-Kappen, ca. 1935.)

In 1899 woonden in het huisje C72 bij Toon *Pakke* wiel (van Poeldonksedijk nr 5) Jan de Laat (* 1875) en Net Verhoeven (* 1873).

Dit huisje was in 1856 gebouwd.² Jan was pakhuisknecht en overleed op 43-jarige leeftijd op 7 nov 1918 aan de Spaanse griep³. Net bleef alleen achter met 5 kinderen en bleef, nadat de kinderen het huis uit waren, er alleen wonen.

Schaatsen op Klerks' wiel in de winter van 1977-1978.

Het huisje Poeldonksedijk C72, rechts achter Toon Pakke wiel, was vroeger met stro gedekt. De voorgevel was aan de linkerkant, naar het zuiden gericht. Het huisje werd in 2007 gesloopt. Foto uit 1993.

Net de Laat - Verhoeven zit voor haar huisje C72 de krant te lezen. Let op het kelderraampje. Ca. 1940. (Foto van mevr. Joke Abelen-Hoezen.)

Bij de vijver van de voorzitter van *De Poeldonk* en langs de waterkant van de kanaal staan er ook een stel; het is daar lekker nat.

Pimpernelen op de Poeldonk

Pimpernelen groeien graag met *de voeties nat*, dus in natte onbemeste hooilanden, in en langs sloten. Rond 1900 nog kleurden hele weilanden rood als de pimpernelen in bloei stonden in de nazomer.⁴ Met de overmatige bemesting en grondige ontwatering na 1950 is er niet veel van de populaties pimpernelen overgebleven. In 2006 vonden we er nog in de berm en langs een sloot achter de Drieburgt, in 2007 waren er nog maar enkele planten. Langs de sloten op den IJvelaar zijn ze verdwenen.

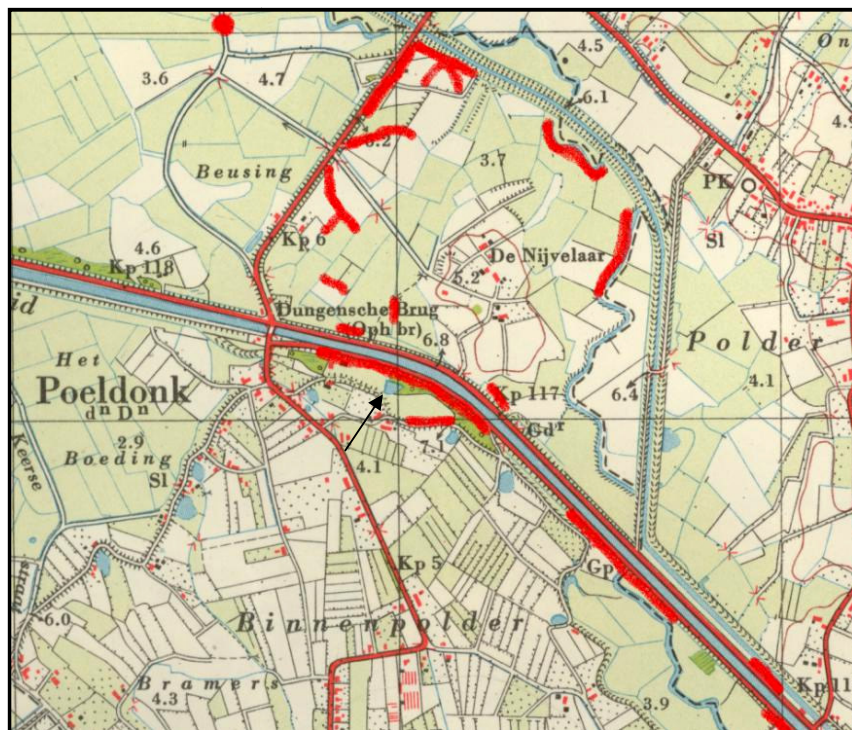
Een van de laatste pimpernelen op de Drieburgt. Foto uit 2007.

Plant verzameld in juni 1965 langs de Brandse wal. De bloeiwijze heeft een "jonkie" (links).

Met rood is op onderstaande kaart aangegeven waar bloeiende pimpermellen werden aangetroffen in 1960; toen werd het gebied tussen de Aa en de Hooidonkse en Poeldonkse dijk onderzocht. De rode stip ten westen van de Beusingse dijk geeft aan dat de soort daar wel voorkwam, maar dat niet is ingetekend waar precies.

(Topografische kaart No 45 D Schijndel, 1953.)

De vuilstort langs de dijk

Op de kaart hierboven staat juist links van het midden (zie pijl) een plas die bijzonder is. Het is geen wiel, want hij ligt aan de buitenzijde van de dijk! In het kadaster was het perceel waarin dat water ligt, na de aanleg van het kanaal overgeschoten, voorzien van nummer A342 en later A380, en was eigendom van Domeinen en later Waterstaat. De poel heet *Drika's gat*. Het kadaster levert geen verklaring voor die naam, evenmin voor het tijdstip van de ontgroning. Drika Vissers

zou daar naast gewoond hebben.

In 1961 (zie de foto op de volgende blz) was het een water dat helemaal vol lag met *schirre*, krabbescheer, een bijzondere waterplant, die sinds die tijd sterk in voorkomen is achteruitgegaan, mede dank zij uw vuil. Het water waar hij voorkomt is meestal tussen ½ en 2 m diep. Het laag gelegen perceel (B341, onderdeel van de Karthuizers kampen⁵) vlak naast dit watertje werd in de jaren 1964-1979 volgeplempt met

afval, nadat het eerst tot op 4 m beneden maai-
veld was uitgegraven, en waarmee de laagte
tussen de Hooidonksedijk en de kanaaldijk
opgevuld werd.

B en W van Den Dungen vroegen 15-12-1982
om een gesubsidieerd grondwateronderzoek
omdat er twijfel bestond over de ernst van de
verontreiniging. De controle op het storten was
dus onvoldoende geweest. Er zouden huishou-
delijk afval, puin, verfresten en plastics zijn
gestort.

*Drika's gat vol met schirre. De puntige bomen op de
achtergrond zijn de linden langs het kanaal.*

Een oriënterend bodemonderzoek vond plaats
in 1984 waarbij de gebruikelijke vuiligheid bij
een niet-ingepakte vuilstort werd aangetroffen:
o.a. zink (ook in het grondwater), cyanide,
arsen en olie.⁶

Een nader onderzoek in 2003-2004 volgde en
in het rapport van sept 2007 werd gewezen op
de verontreiniging van het grondwater aan de
kanaalkant met arsen; is de herkomst daarvan
een gedumpt bestrijdingsmiddel? Ook staat in
het rapport te lezen dat er verontreiniging is met
cis-1,2-dichlooretheen. Is de herkomst een
industriële oplosmiddel?⁷

Toen het vol was kon het een picknickplek
worden.

Er zijn vele jaren van onderzoek voorbij ge-
gaan, maar de verdergaande verontreiniging in
het grondwater in de omgeving werd niet ge-
stopt, en de stort werd niet gesaneerd. Een
mooi voorbeeld van het niet-duurzame karak-
ter van de economische wereld.

Zowel de vuilstort als het aangrenzende par-
keerterrein lozen nu hun afvalwater in deze
eens zo mooie plas, maar nu zonder *schirre*.

De Dungense brug

*De verkeersbrug (rechts; gietijzer) en de trambrug in 1933. Deze laatste brug was nodig om de tramlijn die van
De Fuik kwam aan te laten sluiten op de lijn naar Den Dungen. Een of beide bruggen werden opgeblazen in
1940 en nog eens in 1944. Op de achtergrond café De Dungense Brug, en het brugwachtershuis. (Foto BHIC.)*

Aanleg van de nog bredere weg. De Anjabar is er nog. Foto uit 1966/1967.

De brugwachters- dynastie Van de Meerendonk

Poeldonk 25

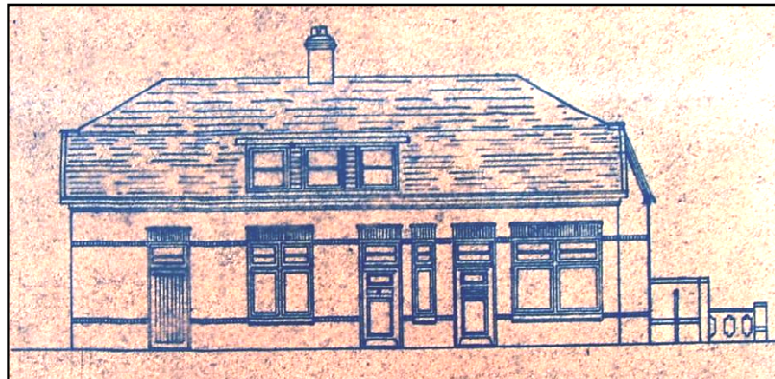
De brugwachter ten tijde van de foto van de omslag was Marinus van de Meerendonk, in 1925 aangesteld. In de krant van 5 januari 1925 wordt daarvan melding gemaakt. Er staat dat Marinus zijn vader opvolgde die ook brugwachter in Den Dungen was. Bijna 100 jaar is door een Van de Meerendonk het beroep van brugwachter daar uitgeoefend. Marinus is tot 1947 in dienst gebleven. Zijn vader Janus, brugwachter van 1891 tot 1925, maakte niet alleen de brug open en dicht maar lette er ook op dat er geen te zwaar verkeer over de brug reed. Op 7 april 1924 maakte hij een proces-verbaal op van een te zwaar geladen vrachtwagen. Hij schrijft daarin: *Des middags om twee uur bevond ik mij, in uniform gekleed op de Zuid Willemsvaart, zijnde een Rijks brug, en zag een 6-wielige vrachtauto naderen welke geladen was met gezaagd vuren hout.* De lading was 6 m lang, 1,50 m breed en 1,35 m hoog. Makende 12.15 m³ vurenhout, dat 700 kg per m³ weegt, kwam men op 8505 kg. De vrachtwagen zelf woog 5000 kg. Bij elkaar opgeteld was dat 13505 kg. De minister had bepaald dat er per as van de wagen 3600 kg. vervoerd mocht worden, dat komt dan bij deze 3-assige wagen neer op 10800 kg. Janus van de Meerendonk concludeerde dat de

vrachtwagen 2705 kg. te zwaar was en dat de bestuurder Willem Gerardus de Wolff uit Tilburg in strijd handelde met de wet. Het is frappant dat drie jaar later op 6 april 1927 de zoon van Janus van de Meerendonk, Marinus, een proces verbaal opstelde waarin hij schrijft dat de vrachtwagen van Willem Gerardus Wolff met vracht 2705 kg. te zwaar beladen was. Hij laat gemakshalve de berekening van zijn vader van 3 jaar tevoren maar weg.⁸

De Majorcabar

Poeldonk 15

Het café en de manufacturenzaak van Toon van den Braak brandde in 1928 in zijn geheel af.⁹ Vermoedelijk is een baal kapok op de zolder in brand geraakt.¹⁰ B en W van Den Dungen verleenden hem een bouwvergunning voor een nieuw café en woonhuis, dat getekend en gebouwd werd door P.M. Lamers.¹¹

Een van de tekeningen van P. Lamers. Links de deur die toegang gaf tot de winkel, rechts de pisbakken. Daar tussenin de herberg.

Foto van 1 nov 1983. Hier is de winkeldeur al buiten gebruik. Er zijn meer verschillen.

Op de lijst boven de veranda staat CAFE BILLARD A vd BRAAK VERGUNNING CAFE. Er zijn hangende bloemen. De familie kon rustig poseren op de tramrails. Het dak is een zgn Franse of mansardekap. (Foto Van den Braak, Vught, rond 1930).

De Anjabar

Beusingsedijk 1

De Anjabar kreeg zijn naam van Annie en Jan van den Braak. Foto gemaakt rond 1960. Links de weg langs het kanaal richting Den Bosch, rechts de Beusingsedijk. Dit huis werd in 1881 gebouwd.¹² (Foto Van den Braak).

Er zijn 3 huizen in een kaal landschap. Achter de brug de Anjabar (Beusingsedijk 1, C88), juist rechts daarvan Beusingsedijk 2 (C91) en op de achtergrond Beusingsedijk 3-5-7-9 (C92-95). De trambrug van 1933 is al weer weg. Foto gemaakt tgv de intocht van burgemeester Smits (midden voor) in 1947.

De blijde inkomst van burgemeester Van Voorst tot Voorst op de Poeldonk

Op zaterdag 5 juli 1958 werd de 9^e burgemeester van Den Dungen, G.F.M. baron van Voorst tot Voorst, om half 5 in de Harmoniezaal van Boer Goossens geïnstalleerd. Daaraan voorafgaande werd hij met zijn familie aan de Dungense brug ontvangen door onder andere de gemeentesecretaris Jos Schakenraad en toegesproken door de voorzitter van de commissie van ontvangst, Cor van den Oetelaar. Namens het buurtcomité van de Poeldonk

Op de rechter foto: Huub de Punt, Cor van den Oetelaar, Driek Kappen (met hoed), Geert van Gestel, en geheel rechts Regina Korsten.

Op de linker foto: burgemeesterrechtspaar, secretaris Jos Schakenraad. Het huis is Poeldonk 26. (Dia's kerkarchief DD nr 1.22 en nr 1.15).

en den IJvelaar werden door bruidjes bloemen aangeboden.

Hierna werd er een stoet geformeerd die de nieuwe burgemeester naar het gemeentehuis begeleidde.

De laatste boerderij van den IJvelaar

IJvelaar 14

De laatste boerderij op den IJvelaar werd gefotografeerd in 1974 (volgende blz.). Op deze hoogte in het terrein, die te midden van de donken merkwaardigerwijs *niet* IJvedonk heet, was al vroeg bewoning. Een huis op deze plaats is terug te volgen tot het begin van de 15^e eeuw, toen Jacob de

Laat een hofstad kocht van Lambert Keelbreker en waarop hij korte tijd later een woonhuis had.¹³

Zo te zien gaat het op de foto om een 17^e - 18^e eeuws gebouw met een opvallend klein voorhuis (=woongedeelte).

IJvelaar 14 in 1974.

Losplaats aan de Zuid Willemsvaart

Het gemeentebestuur van Den Dungen diende in 1900 een verzoek in bij de provincie om nabij de Dungense brug een laad- en losplaats voor schepen te mogen aanleggen.

Piet (1933) en Jos (1935), kinderen van sigarenmaker Driek Kappen, staan op de losplaats. Foto ca 1938. (Foto Jos Kappen.)

Door de commissaris van de koningin werd op 30-8-1900 daarvoor toestemming verleend. Er werd een reglement opgesteld dat behoudens een ieders recht aan de gemeente Den Dungen tot wederopzegging vergunning verleende tot het maken van die laad- en losplaats. De kade werd aangelegd op de rechter dijk-glooiing (tegenover café *De Dungense Brug*) en had een lengte van 40 meter. In 1938 werd de laad- en losplaats opgeheven en opge-ruimd.¹⁴

Loonbedrijf Toon Schuurmans

Poeldonk 2

door Martien Schuurmans

In 1998 overleed Toon Schuurmans. Hij was in Den Dungen en omgeving bekend wegens zijn loonbedrijf op Poeldonk 2, dat hij in 1961 begonnen was. Toen zijn vrouw Katharina (Too) den Ouden, met wie hij in 1934 getrouwd was, in 1947 overleed, bleef hij met 9 kinderen achter. Korte tijd later trouwde hij met Dina Minkels, met wie hij 10 kinderen kreeg. Dit grote gezin leefde van een gemengd bedrijf met fruitteelt voor de markt, zoals zovle Dungenaren. Maar kort na zijn tweede huwelijk nam Toon er een baan bij. Hij werd melkventer, eerst bij zijn broer Nard, later bij melkfabriek Nooitgedacht op de Hofstad in Den Bosch.

Om al die monden te vullen was een aanvulling op zijn loon meer dan welkom. Hij vond die in de muziek. Als trompettist speelde hij met Jan van Tinus van Jan van Suskes van Grinsven (accordeon), diens broer Thé (drums) en Tieske Schuurmans (saxofoon) in een muziekgroep met de toepasselijke naam *De Poelboys*, later *De Melodisten* geheten. Op zondag van 2 tot 10 uur speelden ze bij Huub den Boer of in de omliggende dorpen. Dit leverde hem bijna een extra weekgeld op. Sleutelen en machines waren een hobby van hem. Af en toe deed hij

werk erbij via de Coöperatie. Een aantal boeren in Den Dungen had gezamenlijk landbouwmachines gekocht, onder meer een zelfbinder voor het koren, en Toon ging ermee de boer op. De kinderbijslag bracht inmiddels ook geld in het laatje. Toen vanaf 1961 ook zelfstandigen kinderbijslag kregen (alleen de eerste 2 kinderen telden daarvoor niet mee) besloot Toon te stoppen met zijn baan als melkventer en samen met zijn zoon Martien een loonbedrijf te beginnen.

De opbouw van het machinepark ging geleidelijk. Eerst een kleine John Deere Lanz tractor van 28 pk met een maai balk (literprijs diesel toen 8½ cent). Deze was al snel te licht. Zeker

Toon met tweeschaar ploeg in 1963 in de Tuinstraat (!). (Foto Edwin van Ommen.)

toen er een tweescharige ploeg mee getrokken moest worden kwamen er pk's te kort. Een 50 pk John Deere voor f 14.000 bracht uitkomst. Daar kon f 7 à 8 per uur mee verdiend worden. Om de mest en gier uit te rijden werden een Ford met kraantje erop, twee mestwagens en een gierton aangeschaft. Een combine (David Brown), een graswagen om te kuilen en twee hooipers voorzagen in een behoefte. De hooipers met hoge persing, waarbij het hooi gesneden werd, leverde zware pakken voor f 0,25 per pak; de lage persing met gevouwen hooi produceerde voor f 0,12 veel lichtere pakken. Een aardappelrooier was een volgende vernieuwing. De zaagmachine achter op de tractor zorgde 's winters voor veel werk, zeker toen in de jaren zeventig op grote schaal de oude boomgaarden gerooid werden. De Lelyfrees was een bijzonderheid. Deze freesde de grond en zorgde tegelijkertijd voor een laagje losse grond bovenop: na het frezen kon er meteen ingezaaid worden. Andere vernieuwingen gingen sommige boeren wat te snel. Tegen de cyclomaaier, die het gras eraf sloeg in plaats van te snijden, waren bedenkingen. Maar toen bleek dat bijvoorbeeld in *de Honderd Guldense* bij de Kruithoorn het gras er veel sneller mee gemaaid werd dan voorheen met de maaibalk, werd dat minder. De maaibalk gaf altijd problemen als er veel *hondshoor*, een heel fijne grassoort (*Agrostis*), tussen het andere gras zat. Dat verstopte de maaibalk en vertraagde het werk enorm. Op de tractor was het veel *èrremoei lèjen*. Het kleine dakje zorgde voor een minimale be-

schutting. Van opzij regende het erin. 's Zomers dreef je uit de cabine van de hitte. Tegen kou viel nog wel wat te doen. Maar tegen kou in combinatie met nat weer was geen kruid gewassen. Vering kenden deze apparaten nog nauwelijks en de chauffeur voelde op zijn ijzeren zadel iedere beweging. Bovendien duurde de werkdag zolang het licht was. Mobieltjes waren nog niet beschikbaar met als gevolg dat er regelmatig een tractor 'zoek' was: ergens gauw een werkje tussendoor genomen en thuis wisten ze

niet waar je zat. Zoons Huub en Albert hielpen na hun werk mee. En moeder ging met de rekeningen de klanten af.

Op 1 januari 1980 is Toon officieel gestopt met het bedrijf. Martien was al eerder gaan werken als loodgieter. Toon was toen 63 jaar. Tot 1996 is hij nog als hobby doorgedaan met hooipers voor een beperkt aantal vaste klanten in de directe buurt.

Sjef van de Koevering

Poeldonksedijk 19-21

door Antoon van de Koevering

Op de Hooidonk werd op 18 mei 1898 Jozef (Sjef) van de Koevering geboren. Zijn ouders waren Everardus van de Koevering (* 11-12-1857, † 19-9-1937) en Antonia Verhoeven (* 20-3-1868 Sint-Michielsgestel, † 4-4-1918). Op jonge leeftijd begon Sjef als mandenmaker een eigen bedrijfje dat gevestigd was in de schuur van zijn ouderlijk huis. Omdat er veel

manden gemaakt moesten worden had hij na enige tijd 3 werknemers in dienst. Door zijn werk kwam hij met veel mensen in aanraking en door zijn vrolijke geaardheid mochten de mensen hem wel.

In die tijd hadden veel mensen een bijnaam en Sjef was beter bekend onder de naam Sjef Vogels.

In het midden Sjef Vogels van de Koevering en Sientje van den Akker; met de klok mee, links beginnend: Jo (1935), Sjaan (1927), Toos (1928), Mariet (1925), Gerard (1928), Martien (1931), Jet (1934), Frans (1939), Ad (1945), Antoon (1937), Annie (1932). (Foto van Antoon van de Koevering).

Deze naam was afkomstig van zijn grootmoeder die met haar meisjesnaam Vogels heette. In 1922 trouwde hij met Francisca (Sientje) van den Akker (* 2-5-1899 Vinkel, † 12-12-1963). Op de Poeldonk bouwde hij een woonhuis met een inpandige winkel en verkocht daar levensmiddelen. Ook tot het assortiment

hoorden zachte zeep, borstels, klompen en natuurlijk manden in alle soorten en maten. Sientje hielp de klanten in de winkel en Sjef ging met paard en wagen naar de klanten toe, die in de wijde omtrek verspreid woonden. Om zijn gezin draaiend te houden moest er hard gewerkt worden en werden er lange dagen

gemaakt. De jaren voorafgaande aan de Tweede Wereldoorlog, de zogenaamde crisis, waren voor heel veel mensen echt moeilijk. Ook de winkel had daaronder te lijden. De grote gezinnen uit die tijd konden niet altijd hun rekening betalen en kochten dikwijls op de pof. Sjef en Sientje, die al die mensen kenden en met hen meeleeften, kwamen hierdoor zelf in financiële problemen, met als gevolg dat hun winkel halfweg de jaren dertig failliet werd verklaard.

Het gezin Van de Koevering dat ondertussen uit 8 kinderen bestond (later kwamen er nog 3 bij) heeft toen een moeilijke tijd gehad. De toenmalige burgemeester Piet van den Broek zorgde ervoor dat Sjef binnen de gemeente

ander werk kreeg en ondertussen startte hij weer een ander bedrijfje op. Deze keer werd hij ondernemer in eieren en pluimvee. De handel zat hem in het bloed. Elke dag trok hij er met paard en wagen op uit en kocht bij de boeren eieren welke dan eens in de week door een groothandel werden opgehaald. Ook kocht hij kippen en konijnen, waarmee hij zaterdags naar de veemarkt ging. Het bedrijfje liep zo goed dat er een vrachtauto gekocht werd en dat een van zijn zonen mee in het bedrijf kwam.

Op 64 jarige leeftijd stierf Sientje. Dit verlies heeft Sjef nooit goed kunnen verwerken. De vrouw die hij op handen droeg was er niet meer. Op 75- jarige leeftijd overleed hij, na een week gewoond te hebben in het bejaardenhuis.

Poeldonsedijk 19-21, vóór de verbouwing waarbij de hoekdeur werd verplaatst. Zo'n hoekdeur kwam in Den Dungen voor bij Jan de witte, bij café Roos Smits en hier. Bouw uit 1925-1926.¹⁵

Kolenboer Van Ewijk

IJvelaar 1

door Rien van Ewijk

In 1910 vestigden Johannes van Ewijk, geboren in 1870 in Beesd, en Johanna van Dinther, geboren in 1878 in Geffen, zich aan de Beusingsedijk. Uit hun huwelijk (1903) werden 6 kinderen geboren.

Jan was van beroep betonbewerker. Ze hadden een winkeltje waar levensmiddelen, snoep en koloniale waren werden verkocht. Op de Dun-

gense kermis stonden ze met een snoepkraam. In 1925 lieten ze het huis aan de Beusingsedijk bouwen, dat daar nog steeds staat. In die tijd begon Jan een kolenhandel. De kolen moesten met paard en wagen in Rosmalen op het station worden gehaald en gebracht bij de klanten. Jan overleed in 1943 en Mien in 1953.

vlnr Jan, Alida, vader Jan, Kees, Theo, Maria, moeder Anna-Wilhelmina, Anna. Let op de clivia

Na de dood van Jan heeft knecht Gerard van Nistelrooij de zaak voortgezet totdat zoon Theodorus (Thé) de zaak overnam, die werd geboren op 28-3-1904 en in 1935 trouwde met Johanna Goossens. Ze woonden ook aan de Beusingsedijk waar ze eveneens een winkeltje hadden. Ook zij stonden met een snoepkraam op de Dungense kermis. Hun huis was er een uit een blok van 4 waar ook Toon Kappen, Jan van Hintham en Mies Kappen woonden. Mies verhuisde naar de Verlengde Hoogstraat en toen heeft Thé van Ewijk die woning erbij gekregen omdat wij een groot gezin hadden.

Ijvelaar 1 nu.

Na het overlijden van mijn oma in 1953 heeft mijn vader haar boerderijtje gekocht en zijn ze daar gaan wonen. In de oorlog reed mijn vader de melkwagen. Hij ging bij de boeren de melk

ophalen die hij naar de boterfabriek op het Maaskantje bracht en later naar de melkfabriek "Nooitgedacht" in Den Bosch. Ook heeft hij nog een tijdje de melk naar Berlicum gebracht. Eerst met paard en kar en later met een wagen met een tractor er voor. Voor de middag reed hij de melk en in de namiddag de kolenkar. Toen de mensen op aardgas overgingen en er geen kolen meer nodig waren was het met de zaak gedaan en we werden gesaneerd.

Jan Foolen

Poeldonk 30

Het had heel anders kunnen aflopen op die dag in 1975 toen de 4-jarige Marion Pels haar eigen weg koos. Ze was met haar tante boodschappen gaan doen bij slagerij Bertje Foolen, maar bedacht plots dat spelen met haar neefje Christian den Ouden die daar in de buurt woonde, misschien nóg wel leuker was. Ongemerkt wist ze de winkel uit te glippen en samen gingen ze aan het kanaal spelen. Daarbij raakte ze op een of andere manier te water. Neefje Christian rende in paniek naar de winkel, waar slager Jan Foolen zich geen moment bedacht. Hij sprong met kleren en al in het water en kon Marion op het droge

krijgen. Een even kordate voorbijganger paste vervolgens mond-op-mond-beademing toe. Gelukkig heeft het slachtoffer geen nadelige gevolgen van deze zwempartij overgehouden.¹⁶

Jan Foolen met Marion op de school, Christian den Ouden en de moeder van Marion. (Foto in Brabants Dagblad).

Herinnering aan de Poeldonk

door Rieky van der Pas-Foolen

Wij (Bert, Antje, Fons, Jan, Harry, Rieky en Hans) woonden in Berlicum aan de Hasseltsedijk in bij de broers van moeder en verhuisden in 1954 naar de Kanaaldijk C80 (later Poeldonk 30) in Den Dungen.

vlnr: Bert Foolen, de hulp, Antje Foolen. De zoons Jan, Fons en Harrie.

Hier was de slagerij die opa Foolen in 1925 bouwde aan de Zuid-Willemsvaart. Vader had deze zaak van opa overgenomen en kon zo bij zijn bedrijf wonen.

Voor ons was dat een hele overgang naar een gevaarlijke omgeving. Overal in huis waren

trappen en aan de voorkant het kanaal terwijl er niemand kon zwemmen.

We speelden veel op de dijk; knikkeren, verstoppertje en hutten bouwen. Er waren altijd wel kinderen waar je mee kon spelen. In de winter leerden we schaatsen op Drika's gat. De grotere kinderen hielpen met het onderbinden van de schaatsen. In de zomer werd er gezwommen in het kanaal. Niek Schellekens kwam dan met de hond en een paar grote autobanden. Wie durfde kon het leren. En dat ging vlug.

Opa Jan Foolen

Op de Poeldonk was ook het winkeltje van Dina Schellekens. Daar kochten we zondags voor 5 cent twee Belga's, *sèp* of salmiak. We liepen met grote groepen naar school. Jongens naar de jongensschool en meisjes naar de meisjesschool.

Als er iemand op sterven lag werd er met de hele buurt de rozenkrans gebeden bij een van de burens op stal.

We hebben een gezellige tijd gehad op de Poeldonk.

Het slagerswinkeltje van 1927 tot 1981

door Hans Foolen.

In 1925 heeft Jan Foolen een huis met slagerij en slachterij en boerderijtje laten bouwen langs de Zuid-Willemsvaart ongeveer 150 m van de Dungense brug. Toenmalig adres was Zuid Willemsvaart nr C 80, nu Poeldonk 30. Hij had het geld verdiend door met de zicht rogge, haver en gerst te gaan maaien in Holland. Hij was dan de hele zomer van huis.

Hij verkocht het vlees voornamelijk aan schippers en aan inwoners van 's-Hertogenbosch. De mensen in Den Dungen - en niet alleen de boeren - hadden toentertijd zelf allemaal nog een varken en wat kippen, dus daar kon je niet veel aan verkopen. Soms wat bouillonvlees (soepvlees) als iemand "aan moest sterken", hij of zij was dan meestal al ten dode opgeschreven.

In 1946 nam zijn oudste zoon Bertje Foolen (1904 - 1988) de zaak over. Hij woonde toen nog in Berlicum, in *het Hool* tegenover café *De Fuik*. In 1954 is hij met zijn vrouw Antje van Lith en 5 kinderen ook op de Poeldonk gaan wonen. Hij slachtte 1 rund en 2 varkens in de week.

Hij ging iedere week met de vrachtfiets – de mand was uiteraard gemaakt door Jos Heesbeen van de Hoge Poeldonk – naar Den Bosch om vlees te brengen.

Tevens haalde hij dinsdags de bestellingen op van de klanten in Den Dungen en Gestel, die voor het weekeinde vlees wilden bestellen.

Vrijdags en zaterdags werd dit vlees dan rondgebracht. Zijn vrouw bracht vrijdags met de fiets de bestellingen naar Berlicum.

De winkelverkoop – zo ver achteraf – was uiteraard minimaal, het meeste moest worden rondgebracht, zoals dat toen nog gebruikelijk was.

Iedere woensdag ging Bertje naar de veemarkt in Den Bosch om een rund voor de slacht te kopen, meestal met Hermus Sterks - *den ouwe Sterks* - uit de Zandstraat.

De varkens werden meestal gekocht van een boer uit de buurt of van een rondreizende varkenskoopman – later vaak van Toon Sterks, de zoon van Hermus, of er werd een varken uit de schuur gehaald, als hij er zelf een had die "bekwaam" was, d.w.z. rijp was voor de slacht.

Begin 70-er jaren nam zijn zoon Fons (1947 – 2001) de zaak over. Tot 1981 in het oude winkeltje en daarna in de nieuwe winkel en werkplaats die naast het oude huis werd gebouwd. Het winkeltje en de benedenverdieping, waar voorheen de varkens en runderen werden geslacht, werd verbouwd tot woongelegenheid. Tot 1999 heeft hij daar een (horeca) slagerij geëxploiteerd.

Vanaf 1999 is de werkplaats verhuurd - eerst aan een producent van vegetarische hamburgers en nu weer aan een horecaslager.

Ultimo november 2001 is Fons Foolen – de laatste slager van de familie Foolen – gestorven.

Vader en zoon Bert Pijnappels alias *de Punt*

Café en kruidenierswinkeltje

Poeldonk 13

Bert Pijnappels en Francisca van Kessel

Omstreeks 1900 woonden op de Poeldonk Bartholomeus (Bert) Pijnappels (*1857, †1922) en zijn vrouw Francisca (*Frans van Punte*, *Tiel 1861, †1943), getrouwd in 1885. Ze hadden daar een café, geheten *den Bonten Kater*. Francisca

runde er ook een kruidenierswinkeltje. Ze was daarnaast baakster, met ervaring, maar zonder diploma's. Het winkeltje is in de jaren twintig kort gebruikt door Sjef van de Koevering.

In 1894 liet Bert Poeldonk 13 verbouwen tot een café.¹⁷ In hetzelfde jaar nog kreeg hij van

vlnr Henrica, Bartolomeus, Engelbertus, Francisca (2x) en Adrianus. (Foto van Jan Cooijmans.)

burgemeester Hendrikus (Driek) van de Westelaken) vergunning tot verkoop van sterke drank in het klein in de lokaliteiten zich bevindende in dat huis. Er mocht getapt worden in het voorhuis en de kamer links. In 1905 werd de vergunning verlengd en mocht er drank verkocht worden in het voorhuis. In die lokaliteiten mocht er aan een klant, per keer, niet meer dan 1 liter verkocht worden. Na het overlijden van Bert zette Francisca het café voort. Burgemeester Piet van den Broek verleende haar vergunning om in het lokaal aan de voorzijde café te houden. Francisca overleed in 1943.

Poeldonk 13 in 2007.

Iedereen kende Bert Pijnappels als Bert de Punt. Hij is aan zijn bijnaam gekomen omdat hij, die een goede schutter was, bij ieder schot in de roos op de schietbaan tussen zijn café en Poeldonk 11, riep *punt!*

Bert en Francisca hadden 4 kinderen: Janus (*1888), Henrica (*1890, trouwde in 1913 met Hendrik van der Aa), Bert (*1891 zie hierna), Francisca (*1896).

Bert kreeg op 18-8-1909 van B en W Den Dungen een bouwvergunning om een nieuw huis te bouwen, Poeldonk 22-24. Een half jaar later op 14-2-1910 kreeg hij een hinderwetvergunning

voor het bouwen van een bakoven erin¹⁸. Kennelijk heeft hij dat huis, met daarin een bakoven, laten optrekken voor zijn zoon Janus, die in 1909 trouwde met Lien Lamers, en die voor de militairen brood bakte.¹⁹

Bert Pijnappels en Marie Akkermans

Engelbertus (Bert de Punt) trouwde in 1913 met Marie Akkermans (*Den Bosch 1889). Bert en Marieke bleven in het ouderlijk huis wonen. Ze begonnen een oliehandel. Hij werd 'bromôlieboer'. Met paard en kar ging hij met petroleum langs de deur. Bijna ieder gezin had petroleum nodig voor de verlichting, de 'bromôlielampen'. Op latere leeftijd zijn Bert en Marie verhuisd naar het huis van Janus aan de overkant van de straat.

Bert en Marieke en twee kleinkinderen als bruidsmisje en bruidsjonker, nl Wilma van de Pas en Ewoud Pijnappels. (Foto van mevr. Pijnappels-Kerkhof.)

Voor het huis op de Poeldonk. Siny en Tiny Schellekens, Driek Kappen, Dina Schellekens, Lia Kappen, Geert v. Gestel. Bruidjes: Corrie Schellekens, Sjaantje Broeren, Clemie Goossens, Marga Korsten, Gerda Schuurmans, Maria Schuurmans, Mia Kerkhof. (Foto van mevr. Pijnappels-Kerkhof.)

Huub de Punt, alias Pijnappels

Poeldonk 22

*De Poeling is niet 't stortje van Den Dungen, maar nummer 1!*²⁰

Huub Engelbertuszoon werd op 21-5-1921 geboren op Poeldonk 13 (nu Van de Boogaard). Ze waren thuis met 7 kinderen. Personenvervoer en de verkoop van *bromolie* (petroleum) zorgden voor inkomsten.

Huub de Punt met zijn taxi. (Foto's van mevr. Pijnappels-Kerkhof.)

Grote liefde van Huub waren auto's, en dan liefst de grote Amerikaanse modellen. Toen hij dan ook van de gemeente Den Dungen vergunning kreeg voor een taxibedrijf met

eraan gekoppeld ziekenvervoer, was zijn toekomstige baan geregeld. Deze meevaller zette echter een streep door andere plannen: zijn huwelijk.

Op dat moment stond Huub namelijk op trouwen. Hij had de schoorsteen van zijn toekomstige bruid van kindsbeen af al zien roken: Marie Kerkhof, een jaar en drie dagen jonger dan hij, uit een gezin van 8 kinderen, woonde schuin tegenover hem op Poeldonk 16. Het huwelijk werd uitgesteld en de beoogde woning in Den Bosch afgezegd. Na de Tweede Wereldoorlog is hij een taxibedrijf begonnen, met de auto van Antoon van den Hurk, die gedurende de oorlog verstoep was.

Huub kocht het huis tegenover zijn ouderlijk huis. Zijn grootvader had het, getuige de gevelsteen, in 1909 laten bouwen. De wereld was nog klein en overzichtelijk. Korte tijd later, in 1951, trouwden Huub en Marie voor de wet, een jaar later voor de kerk.

De kolenkachel werd vervangen door een aardgashaard. De klok, de vis, de schemerlamp en de radio niet. Huub heeft een ritje.

Door zijn werk leerde Huub heel Den Dungen kennen en omgekeerd. Met de taxi reizen was dan wel geen dagelijkse bezigheid voor de meeste Dungenaren, het vervoer van zieken

van en naar Den Bosch en het rijden van bruidsparen leverden hem een kostwinning op. Daar kwam later nog een benzinepomp bij, waar ook *bromolie* gekocht kon worden, een nering die hij van zijn vader had overgenomen.

Huub en Marie hadden er hun handen aan vol. Sluittingstijden bestonden voor hen niet. Hun enige vakantie was twee dagen met één overnachting in Keulen om daar de Dom uitgebreid te bekijken. Huub had een zwakke gezondheid. Als snel na hun huwelijk kwam hij in het ziekenhuis terecht. Zonder dat hij het wist haalde Marie in die tijd haar rijbewijs: een chaufferende vrouw, een bijzonderheid in Den Dungen van toen.

Huub was een geboren organisator. Als er in de buurt iets op touw gezet moest worden, was hij van de partij. Jubilea van buurtgenoten, vakantievierende geestelijken uit de buurt (Van

Hedel, Ondersteijn, Schakenraad) of andere activiteiten: vrijwel altijd speelde hij achter de schermen zijn rol. En zo was het ook met de organisatie rondom het bidden voor overleden buurtgenoten. Hij kwam op het idee om dat voortaan in het café te doen van Driek van Lijssel (nu *De Majorcabar*), dat was gemakkelijker dan bij de overledene thuis. Zo werd hij in mei 1958 de eerste voorzitter van buurtvereniging De Poeldonk met kaartavonden en een jaarlijkse feestavond op het programma, onder meer om missen voor overleden buurtgenoten te kunnen betalen. Via zijn uitgebreide klantenkring schoorde hij de prijzen voor de loterij bij elkaar. Degenen die om wat voor reden niet aanwezig konden zijn op de feestavond, kregen van hem of zijn medebestuurder Ad van Gestel de twee worstenbroodjes waarop ieder lid recht had, thuisgebracht.

Huub overleed in 1980.

Johanna Maria van de Loop beter bekend als *Anneke van 't Boerke*

Poeldonksedijk 23

Een herinnering aan Tante Anna

door Wim Korsten

Op de Poeldonksedijk woonde *Anneke van Boerkes*. Dat was niet haar zondagse naam, dat was Anneke van der Loop. Ze woonde daar lange tijd samen met haar broer Martinus tot zijn overlijden. Toen stond Anneke er alleen voor.

Ze was op de Poeldonksedijk een markant persoon. Haar boerderijtje betekende alles voor haar, het was een heel oud boerenhuis dat nu op de monumentenlijst staat.

Ze leefde daar in alle eenvoud en verdiende de kost met de opbrengst van haar groente, druiven en eieren. Ze ging drie keer per week met haar korven op de fiets naar Den Bosch om daar haar waar te verkopen aan particulieren. Dat was hard werken!

Toen dat niet meer ging kwamen de klanten uit Den Bosch naar haar toe om de waren van haar te kopen.

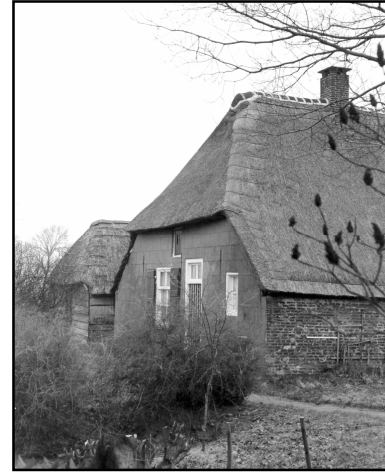
Op 89 jarige leeftijd is tante Anna gestorven (in 1985).

In *d'n hof* stonden appel- en pruimenbomen; alles werd te gelde gemaakt; ook de opbrengst van haar toom kippen. Het boerderijtje waar ze na de dood van haar broer nog jaren woonde was maar amper een bunder groot. Toch zag Anneke de kans om er van te leven; maar wel zuinig, heel zuinig. Rondom haar huis stonden veel wilde bloemen, die ze gedroogd aan de man bracht.

Het schuurtje achter de boerderij. Op de voorgrond loopt Anneke. (Dia mevr. W. Rasing-Stegeman.) De voorgevel van Poeldonksedijk 23 in 1963 (rechts; foto SHBO).

Driek Kappen en Tina Wijgergangs

Poeldonk 26

Petrus Kappen, *Pirke* genoemd, werd in 1825 in Berlicum geboren. Hij trouwde op 48-jarige leeftijd met de weduwe Francisca *Frans* Blom, dochter van schoenmaker Henricus en Antonia van Hoorn, die toen in de Flaas woonden.²¹ Pirke en Frans kregen 4 kinderen. Toen Pirke in 1890 overleed woonde hij aan de Beusingsedijk. Blijkens zijn overlijdensakte was hij tapper van bier. Negen jaar later verkocht de weduwe Frans Kappen-Blom haar huis en liet Poeldonk 26 bouwen. Van het gemeentebestuur kreeg zij een vergunning om zowel bier als sterke drank te verkopen.

De kinderen waren:

1. Christien, Stien, geboren in 1874, bierhuishoudster, trouwde in 1895 met Huub Goossens, algemeen

bekend als *Huub den Boer*, hij was herbergier en bakker.

2. Katharina, * 1875.
3. Christianus, Chriest, de *Jopper* genoemd, metselaar, * 1878, trouwde in 1904 met Antonetta *Net* van Grinsven, dochter van zijn overbuurman Geert van Grinsven die een bierhuis had.
4. Henricus, Driek.

Driek Kappen, sigarenmaker

Driek is in 1883 geboren. Al op hele jonge leeftijd ging hij in de leer bij een sigarenmaker in Berlicum waar hij het vak onder de knie heeft gekregen. Op 25-jarige leeftijd trouwde hij in 1908 met Hanneke Vissers. Ze betrokken een klein huisje dat aan de Beusingsedijk stond en hier begon Driek *voor zijn eigen*. Achter het raam in de voorgevel was zijn werkplaats, daar maakte hij zijn sigaren. Om wat bij te verdienen had hij een zogenaamd *bierhuis*. Hij mocht alleen bier verkopen en geen sterke drank.

Dit was het huis van Pirke, A461 op de Beusingsedijk, gebouwd in 1888²². (Foto van Jos Kappen.)

Francisca Kappen-Blom. (Foto van Jos Kappen.)

Hanneke Vissers overleed op 27- jarige leeftijd in 1911. Driek hertrouwde in 1913 met Martina, Tina, Wijgergangs. Ze was op *den IJvelaar* geboren in 1891 en was een dochter van Marinus Wijgergangs en Maria van de Koevering.

Zoals de foto (vorige blz) laat zien was het maar een heel klein huisje. De kinderen sliepen samen op een heel klein kamertje en lagen er *kop aan kont*. Achter het huis stond een *schuurke* waarin een *geitenstalleke* was met een geit.

In 1932 werd een nieuwe trambaan aangelegd van café *De Fuik* naar de Dungense brug. Daarvoor moesten enkele woningen die langs de Beusingsedijk stonden afgebroken worden. Ook het huis van Driek Kappen ging tegen de vlakte. Bij de wiel, tussen de Groene Weide en de dijk, lieten ze in 1932 een nieuw huis met een werkplaats bouwen. Zoon Jos weet nog te vertellen dat zijn moeder op de losplaats bij de Zuid-Willemsvaart de stenen heeft gehaald voor de nieuwbouw.

Marinus Wijgergangs (1854-1935) en Maria van de Koevering (1863-1958). (Foto Jos Kappen.)

Sigarenmakersbedrijf aan de Groene Weide

In de *Gruun Weij* zette hij zijn bedrijf voort. De sigaren die hij op markt bracht hadden de merknaam Marcello, een fantasienaam. Een tijd lang had hij 2 knechten in dienst; Jan Aarts

uit 's-Hertogenbosch en Tinus Verhallen uit Berlicum. Voor de Tweede Wereldoorlog betrok hij zijn tabak bij D'n Briels in 's-Hertogenbosch. Voor banderollen moest hij in de Nieuwstraat zijn. Meestal ging Driek 's maandags zelf naar de stad,

want dan hadden ze ene blauwe maandag, er werd een borreltje gevat. Het was een familiebedrijfje waar de kinderen mee moesten helpen. Hun taken waren een banderol en een sigarenbandje om de sigaren doen, voorgestemde kartonnen doosjes in elkaar vouwen en er dan 10 sigaren inleggen. In sigarenkistjes gingen er twintig. Op de doosjes en kistjes werd de merknaam Marcello geplakt. Jos en Piet moesten helpen om tabak te *striepen*, dat wil zeggen de tabaksbladeren van stelen en nerven ontdoen. De stelen werden door de duivenmelkers gehaald om ze in de nesten te leggen *zur de luis van de duif*. Ook werden ze gebruikt om er een aftreksel van te maken om er de *flodderbonnen* mee te besprenkelen tegen 't *ongediert*. Voordat de sigaren verpakt werden moesten ze gepoeierd worden om ze allemaal dezelfde kleur te geven. Dit gebeurde in de zgn. *poeierkiest* waar zeer fijn zilverzand en een beetje poeder (kleurstof) in zat. De sigaren werden daar *kop aan kont* ingelegd, dan ging er een *duukske* overheen *zur de stof* en al kloppend werd de kist rondgedraaid zodat de sigaren aan alle kanten werden gekleurd. Op het laatst bleef alleen het "tabakszand" over. Ook dat zand werd door de duivenmelkers meegenomen. Ze deden dat in een *bèkske* zodat de duiven er in konden gaan liggen *schabben en de waar goed zur de luis en aander ongediert*. Driek moest om de kost te kunnen verdienen lange dagen maken. Dikwijls begon hij 's morgens al om een uur of 6. En dagen van 10 tot 15 uur waren geen uitzondering. Toch was er nog tijd voor ontspanning. Toen Driek en Tina in 1963 hun gouden-huwelijksfeest vierden memoreerde de voorzitter van de harmonie, Jos Cooijmans, dat Driek vanaf de oprichting omstreeks 1900 een enthousiast lid was geweest van de toen enorm populaire fietsclub *Wilhelmina*. Een vereniging waar de gezelligheid hoogtij vierde.

Sigarenbandje Marcello. (Foto Jos Kappen.)

Vlnr. De Anjabar, de Dungense brug, Poeldonk 28 en 26, rond 1960. (Foto welstandsdistrict Oost-Brabant.)

De verkoop van de sigaren

Aan huis verkocht Driek zo goed als geen sigaren. Zijn vaste afnemers waren een paar caféhouders, onder andere zijn zuster Stien *den Boer* en Jantje van Dijk en Grad *den Deus* in de Maliskamp. Maar de meeste sigaren gingen naar Amsterdam. Toon, de broer van Jan Geldens, had daar een winkel en verkocht Marcello's. Gemiddeld om de 14 dagen kwam Toon op zijn motor naar zijn broer in Den Dungen en nam dan een nieuwe voorraad sigaren mee. Als die dan in een koffer achter op de motor waren gebonden trokken Driek en Toon zich terug in de *goei kamer* voor de afrekening. In 1956 nam zoon Jos, die bij de Fokkerfabriek in Amsterdam gelegerd was, na zijn verlof thuis de sigaren voor Toon Geldens mee. Gedurende de Tweede Wereldoorlog lag het bedrijf wegens gebrek aan grondstof stil. Na de oorlog startte hij zijn bedrijf weer op tot omstreeks 1957, toen hij van Drees begon te trekken.

Driek stond met een schiettent (met als prijzen gipsen Maria- en Theresiabeelden) en een viskraam op de kermis, waar de oudste kinderen meehielpen. In de viskraam verkochten ze pietermannen, gedroogde schar, stokvis en ingelegde haring.

De eerste steen van Poeldonk 26, foto uit 1990. Wed. P. Kappen, 18 16/12 99.

De kraam die op zolder bewaard werd, werd later als kleerkast gebruikt

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de achtergevel van Poeldonk 26 geraakt door een granaat. In 1990 waren daarvan de sporen nog zichtbaar. Na de verbouwing in 2006 zijn zowel de gevelsteen als ook de sporen van de granaatinslag verdwenen.

In 1963 vierden Driek en Tina Kappen hun gouden huwelijksfeest.

De buurtvereniging onder leiding van Huub Pijnappels had voor erebogen gezorgd. Begeleid door bruidjes en familie liepen ze naar de parochiekerk waar pastoor Cox een plechtige H. Mis opdroeg. Daarna was er een receptie in café *De Dungense Brug*. Het diner werd uiteraard gehouden bij Huub den Boer, de zoon van Stien Goossens-Kappen. Driek overleed op 2 mei 1972 en Tina op 13 augustus 1981.²³

Cor Schellekens en Dina den Otter

Poeldonk 20

Omstreeks 1900 woonden in het huis Poeldonk 20 Toon Schuurmans en Net de Hommel. Toon verdiende de kost als vrachtrijder en houtzager. Zijn vrouw Net runde er een kruidenierswinkelje. Hun dochter Sisca trouwde in 1914 met Christ van Lamoen, aanmeester en timmerman. Zij namen het winkelje over. Cor Schellekens, schilder, geboren in 1905 in Gemonde, trouwde in 1939 met Dina den Otter, die in 1905 in Den Dungen geboren was. Ze was een dochter van Wout den Otter en Sien van den Brand, die een winkelje hadden tussen het voormalige gemeentehuis en de meisjesschool, thans “De Blauwe Scholk”. Na hun huwelijk vestigden Cor en Dina zich op de Poeldonk en namen daar de winkel van Lamoen over, die tot in de zeventiger jaren heeft bestaan. Ook dit buurtwinkelje kon niet langer opboksen tegen de opkomende supermarkten.

Dochter Beb schreef deze herinnering aan de winkel van haar ouders.

Go 's efkus un pèkske bôtter hoalen bè Dina den Otter was een zin die je vroeger in de buurt hoorde. Want een pakje boter werd pas gekocht als het oude op was, zo ging dat vroeger!

Ons pap en mam zijn getrouwd in 1939 en in dat zelfde jaar hebben ze een kruidenierswinkel heropend op de *Poeling*. De winkel werd door ons mam beheerd en ons pap hielp mee zodra hij vrij had van zijn eigen werk. Maar de Tweede Wereldoorlog naderde snel en het werd steeds moeilijker om de eindjes aan elkaar te knopen. Het was een leven waarin veel gewerkt werd.

Uiteindelijk kregen ons pap en ons mam 10 kinderen, die ze allemaal moesten opvoeden terwijl het drukke leven verder ging. Zodra de kinderen oud genoeg waren moesten ze meehelpen in het huishouden en in de winkel. Het brengen van boodschappen bij de klanten thuis was een van deze taken; andere taken waren het uitzoeken van lege flessen, het afwegen van suiker en op zondagmiddag hadden de kinderen ‘ijsbeurt’. Als de kinderen uit de buurt hun traktement hadden gekregen, was het winkelje open en konden ze hun geld uitgeven aan snoep en ijs.

Dina en Cor Schelleken met opa Marinus Schelleken. (Foto's van mevr. B. Riksen-Schellekens.)

Het werk hield niet op na sluitingstijd, want men kwam ook buiten die tijd achterom boodschappen halen, dat was heel gewoon in die tijd. In de jaren '60 kwam er concurrentie, in het dorp werd een Spar-supermarkt geopend en dat was te merken aan de omzet. Ondanks deze concurrentie bleef het winkeltje tot in de jaren zeventig geopend. Ons pap en mam waren op leeftijd. Ze konden rustig aan gaan doen - de kinderen waren ook op hun bestemming - en besloten om de winkel te sluiten, dit tot spijt van de klanten uit de buurt. Het winkeltje was altijd een plek waar ze graag kwamen vanwege de gezelligheid en de nieuwtjes uit de buurt. De herinnering aan het winkeltje op de Poeling is een mooie. Ondanks het harde werken overheerst een gevoel van tevredenheid en gezelligheid wanneer wordt teruggedacht aan die tijd.

Cor en Dina Schellekens met zoon Nico.

Bertje van de Koevering

Beusingsedijk 10

Albertus (Bertje) van de Koevering, zoon van houtzager Johannes en Clasina van Vught, werd geboren in 1892. Hij trouwde in 1914 met Adriana van Kessel. In 1979 vierden ze hun 65-jarige huwelijksfeest. Ze woonden op de Beusingsedijk. Bertje overleed in 1993 en Adriana in 1979.

De houten woning van Bertje stond vlak voor de *IJzeren brug*. Later werd het huis in steen opgetrokken. Bertje werkte bij Heijmans in Rosmalen; in zijn vrije tijd leefde hij van vissen en jagen.²⁴

Op 30 maart 1992 vierde Bertje samen met zijn familie en de hele buurt zijn 100ste verjaardag. Om te bewijzen dat het 'echt' was, kreeg hij namens de buurt uit handen van José Smits een uittreksel uit het geboortenregister.

Bertje heeft zijn hele leven hard gewerkt. Hij was betrokken bij de bouw van veel grote bouwwerken in Den Bosch, zoals de De Gruyterfabrieken, het PNEM-gebouw en het Groot Ziekengasthuis. Speciaal vermeldde Bertje nog de bouw van de kerk in Knegsel, waar, zo beweerde hij, toen nog maar 49 huizen stonden.

Bertje: *Op de fiets ging ik er heen. Dat was een heel eind en ik wist de weg niet goed. In de buurt van Eindhoven vroeg ik waar Knegsel lag, maar ze hadden er nog nooit van gehoord. Uiteindelijk kwam ik twee vrouwen op de fiets tegen die van*

Knegsel waren. Dagelijks op en neer reizen was duidelijk geen optie. Dus huurde Bertje samen met enkele anderen uit Den Dungen een huis in het dorp.^{25 26}

Schillenboer Minkels stopte na 44 jaar

Hoge Poeldonk 12

door Tonnie en Sjan Minkels

Harrie Minkels en Marietje van Alebeek trouwden op 1 juli 1954. Ze gingen wonen op de Hoge Poeldonk 12 in de kippenkooi, zoals ze dat noemden. Die hadden ze een beetje verbouwd en hij stond bij het huis van zijn oom. Ons pap was de tweede Harrie Minkels die er ging wonen, want ome Willem had ook een zoon Harrie. Al snel gingen ze in het huis zelf wonen, waar hun 6 kinderen geboren werden: Toos, Gerda, Tonnie, Mieke en Sjan en als laatste en enige zoon Harrie Minkels de 3^e.

Ons pap heeft altijd geboerd en een groentetuin gehad, plus veel land waar van alles groeide, tarwe, rogge, enz. Bij ons thuis kwamen De Gruijter, de slager, de stomerij, de bakker, de verzekeringsagent enz. allemaal langs de deur, zelfs de klompenmaker en de hoefsmid.

Bij ons thuis werd ook veel zelf gemaakt en ingemaakt. We verkochten ook eieren thuis. Al die tijd dat we dieren hebben gehad heeft ons pap - en ook wij, want we moesten al vroeg met van alles mee helpen - schillen opgehaald. De dieren kregen gevarieerd voedsel van rijst, gesneden groente en brood. Alles werd gekookt in het groentefornuis; de hele Hoge Poeldonk rook weer naar de gaarkeuken. Naast het boeren werkte ons pap ook nog bij De Gruijter in ploegendienst en als hij avonddienst had zorgde ons mam voor de hele boerderij en de kinderen.

Harrie Minkels was 44 jaar schillenboer. Hier rijdt hij in de Litsestraat. (Foto fam. Minkels.)

Ook ging ons mam elke middag naar huis, waar ze heel lang voor gezorgd heeft, en ons opa hielp dan weer bij ons mee.

De duivensport beoefende hij op *den dijk* en daarna op de Hoge Poeldonk, waar ons mam ook weer meehielp. Ons mam leefde echt voor ons pap en voor de kinderen. Maar ook was ze een lief baasje voor onze koeien, varkens, kippen, konijnen, duiven en paarden. En als ze 's avonds binnen was zaten de katten op haar schoot en lag de hond in een speciale stoel alleen voor hem.

In al die jaren is er natuurlijk veel veranderd; wij hadden bijvoorbeeld heel lang geen leidingwater maar alleen een waterput. Dus op maandag, wasdag, werden er heel veel emmers water geput en daarna in een fornuis gekookt om de was uit te koken.

Ons mam is toen die tijd heel erg ziek geweest (leukemie) en als door een wonder weer genezen. De ziekte was voor ons natuurlijk ook erg

De Hoge Poeldonk in 1995. Links de boerderij van Minkels.

zwaar. Gelukkig hadden wij toen de burens Dien en Harrie van Vught, en Willie en Christ van Vught, die ons meehielpen. Alleen op zaterdag in de teil, dat deed ons pap zelf. Er werden een paar emmers water uit de kanaal geschept en van klein naar groot werden we dan ook echt fris gewassen. Toen de kinderen één voor één uitvlogen kregen ze het rustiger tot de kleinkinderen kwamen, 14 in totaal, waar ze allemaal brood voor smeerden.

In de tijd dat ze op de Hoge Poeldonk woonden hebben ons pap en mam veel mensen geholpen. Voor telefoon moesten ze naar de *Dungense Brug* of naar Van Ewijk fietsen als er een ongeluk was gebeurd of iemand was verdwaald of een auto die met een kokende motor stond. Een lekke band plakte ons mam zelf en de mensen kregen er nog koffie bij ook. De kinderen hebben nooit zelf groente en eieren hoeven te kopen. Elke kerst had ieder kind een konijn, geslacht en wel. Er werden ook duiven, kippen en varkens thuis geslacht. Het is altijd een warm, knus en gezellig boeltje geweest op de Hoge Poeldonk, de koffie was altijd bruin. Het was altijd de zoete inval in het losse huis van Harrie en Marietje Minkels.

De afbraak van de huizen op de Hoge Poeldonk. (Een foto uit de krant van november 1995.)

Bij de afbraak van de huizen op de Hoge Poeldonk bleef als laatste het schuurtje van Minkels overeind. Daarna verrees er een industrieterrein, waardoor het uitzicht volledig veranderde. Voorjaar 1996.

Echtpaar Kerkhof- Stevens

Poeldonk 18

Willem was sluiswachter bij de grote sluis 0 in 's-Hertogenbosch. Thuis op de Poeldonk had hij een fietsenmakersbedrijfje en een rijwielhandel.

vlnr. Jo, Piet, Wim en Henk Kerkhof. Op het raam staat Rijwielhandel. Het huisnummer was C48.

Pater Harrie Ondersteijn

Poeldonk 11

Op werkelijk grootse wijze heeft de Dungense gemeenschap en vooral de buurtschap "Poeldonk" de missionaris H. Ondersteijn van de Witheren welkom geheten bij zijn thuiskomst van zijn missie in India. Pastoor W. Cox, burgemeester G.F. baron van Voorst tot Voorst, wethouder J. Cooyjmans en gemeentesecretaris Jos Schakenraad kwamen de missionaris verwelkomen. Daarna was de beurt aan de buurtschap Poeldonk, bijeen gekomen in café Van Wanrooij, om hun buurtgenoot een groots welkom te bereiden. De heer Huub Pijnappels zette uiteen hoe de buurt er in geslaagd was om in 8 rikwedstrijden een bedrag bijeen te brengen van ongeveer 2000 gulden. (...) Burgemeester G.F. baron van Voorst tot Voorst sprak vervolgens een welkomstwoord tot missionaris Ondersteijn die zoveel goed werk verricht in India. Daarna sprak de missieprocurator van de Norbertijnen de Zeereerw. Heer Stokma. Deze

Gouden echtpaar in Den Dungen

Het echtpaar W. Kerkhof-Stevens heeft op 9 februari 1965 zijn gouden bruiloft gevierd. Door ziekte van de heer Kerkhof was de feestvreugde enigszins getemperd, doch niettemin werd het voor het echtpaar een onvergetelijke dag. Tot zijn pensionering was de heer Kerkhof sluiswachter in Den Bosch bij de grote sluis 0. Het gouden echtpaar - ze zijn beiden 74 jaar - heeft 8 kinderen en 25 kleinkinderen. Bij de velen die hun gelukwensen kwamen aanbieden bevonden zich ook het gemeentebestuur, pater Stevens en een delegatie van harmonie Wilhelmina.²⁷

Het gouden paar en pastoor Cox die aan huis de mis leest. (Foto's van mevr. Pijnappels-Kerkhof.)

dankte namens de Abdij van Berne voor de grootse ontvangst en het door de Dungense gemeenschap getoonde medeleven en sympathie met het missiewerk in India.

De missionaris bedankte voor dit zeer bijzondere welkom, de prachtige cadeaus en de morele en daadwerkelijke steun voor zijn werk.

De missionaris zal zijn vakantie van een half jaar doorbrengen bij zijn zwager en zuster Van Sluisveld-Ondersteijn op de Poeldonk.²⁸

Een herinnering aan Heerom

door nichtje Els Muskens - van Sluisveld.

De aanzet die leidde tot de oprichting van *Buurtvereniging De Poeldonk* in 1958 was de terugkeer van Norbertijn

Harrie Ondersteijn uit India.

In de vijftiger jaren en daarna telde onze buurt een paar geestelijken die actief waren in zogeheten missiegebieden om de inheemse bevolking te bekeren tot het christendom, maar ook om allerlei andere noden te lenigen. Zo is pater Wim Schakenraad nog steeds actief in Mali. Deze geestelijken werden gedurende 5 jaar uitgezonden om vervolgens een half jaar terug te keren op "vakantie". Doorgaans werd die vakantie doorgebracht op het stamhuis. Bij hun terugkeer werden ze dan met gepaste trots ingehaald door hun voormalige buurtgenoten.

Om over de nodige middelen te beschikken werden op een aantal winteravonden rikconcoursen gehouden, waaraan praktisch de gehele buurt deelnam, maar ook mensen van ver daarbuiten. De te winnen prijzen werden door de middenstand beschikbaar gesteld. Samen met de intocht, vergde dit natuurlijk nogal wat organisatie en daarom werd besloten een buurtvereniging op te richten. Enkele initiatiefnemers van het eerste uur waren Huub Pijnappels, Geert van Gestel, Driek Kappen, Mies Goossens en Willem Kerkhof.

vlnr: Bovenste rij: An Ondersteijn, Drieka Voets, Ant Ondersteijn, Ida van der Steen, Hem van der Steen, Stien van der Steen - van der Pas. Tweede rij: Heer Cornelissen, Marie Ondersteijn - Voets, Jan Voets, Marinus van der Steen, Prelaat Ondersteijn, Kapelaan Schoemaker, Willem van den Hurk, Janus van der Steen, Piet Ondersteijn, Lien Ondersteijn - Broeren. Onderste rij: Paul Ondersteijn, Marie Ondersteijn, Marinus Ondersteijn, Harrie Ondersteijn, Petronella Ondersteijn - van der Steen, Jan Ondersteijn, Ida Ondersteijn. Foto uit 1937.

Toos Schuurmans, Ellie Ondersteijn, Ellie de Hoon, Beb en Corrie en Franka Schellekens, Sjaantje Broeren, Nettie en Sjan en Miep van Hintum, Mieke van Dijk, Riekie Foolen, Riekie Klerks, Jet van Grinsven, Gerrie van Grinsven?. Foto uit 1956.

Corrie Schellekens, Hannie Ondersteijn, Siny Schellekens, Miep de Laat, Thea Schuurmans, pater Ondersteijn, Geert van Gestel, Driek Kappen, Mia en Harrie van de Lee, Beb Schellekens, Franka Schellekens, Rien Ondersteijn en Theo van Hintum. Foto uit 1956.

Sjef en Sientje van de Koeving, Drika van Lijssel, Anneke van Boerkes, pater Ondersteijn, Driek Kappen en Geert van Gestel. Foto uit 1956.

Pater Harrie Ondersteijn temidden van Thea van Schijndel, Marietje Korsten, Toos van Bers, Nettie de Laat, Nellie Martens, Mientje Broeren, Toos Broeren, Sjaan Vissers, Nellie Klerks, Netje Broeren, Joke van de Westelaken, Doortje van de Westelaken, Marietje van Hintum, Sjaan van Gestel, Annie en Tinie Schuurmans, Sien van de Steen, An van de Westelaken, Riek Schuurmans, Betsie de Laat, Annie van de Steen, Joke de Laat, Jet van de Koeving, Marietje van Gestel, Greta van Hedel, Willie Schakenraad, Ria van der Steen, Zus van Lijssel, Annie Martens en Cor van der Heijden. Begeleiding: Mart van Hintum, Toos Klerks en Dien Schuurmans-Minkels. Foto uit 1956.

Pater Ondersteijn en familie in 1937. (Foto's in dit artikel alle van fam. Ondersteijn.)

Pater Wim Schakenraad

Hooiconk 11

Toen pater Wim Schakenraad op 15 juli 1962 zijn eerste Mis opdroeg in Den Dungen, betekende dat groot feest in de buurt.

Vanr Het bestuur van de buurtvereniging poseert er eens goed voor. Mies Goosens, Driek Kappen, Geert van Gestel, Wim Schakenraad, Willem Kerkhof, Huub Pijnappels, Ad van Gestel en Jo Kappen. Foto uit 1962.

Links naast pater Schakenraad zijn vader Jos Schakenraad. De 3 huizen zijn Poeldonk 13, 15 en 22-24. Foto uit 1968.

Martje Ondersteijn, Franka Schellekens, Corrie Schellekens, Risjan Broeren, Sjaantje Broeren en Riekie Foolen met het bord Priester in Eeuwigheid, de pater en een ijsje. Foto uit 1962.

(Foto's van mevr. A. Schakenraad.)

De neomist werd vanuit zijn ouderlijk huis naar de Dungense kerk begeleid door een grote schare bruidjes, niet zoals de bedoeling was over straat wandelend, maar wegens het slechte weer met de bus. Huub Pijnappels bood hem tijdens de receptie namens de buurt een bandrecorder en een enveloppe met inhoud aan.²⁹

In 1968 kwam hij op vakantie uit Mali.

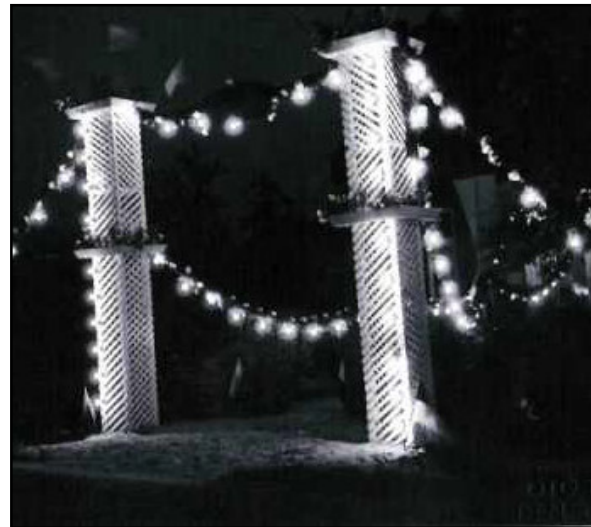
Welkom thuis wordt gedragen door Annie Goossens en Ellie van Grinsven. Foto uit 1968.

Priester Henk van Hedel

Hooiconk 15

Driedubbel feest bij Van Hedel

Op zondag 8 juli 1962 vierde de familie Van Hedel een driedubbel feest. Neomist Henk droeg zijn eerste Mis op en zegende het huwelijk van zijn zus Lina met Nico Slegers uit Haarsteeg en van zijn broer Jan met Antonet van Dijk uit Volkel in. De feestelingen werden op die zondagmorgen aan huis afgehaald, dat door het buurtcomite was versierd. Op weg naar de kerk werden ze begeleid door familieleden, bruidjes en bruidsjonkers en het gilde van St. Catharina. In de namiddag was er een zeer druk bezochte receptie. Ook de harmonie gaf acte de presence en liet onder leiding van Kees van Thiel van zich horen. De ereboog die voor het huis stond was in de avond verlicht.

De zuilen van de buurtvereniging!

Kees van Thiel dirigeert de harmonie voor het huis van Van Hedel.

Feesten betekende ook kaarten!

Het monument op de Poeldonk

Het monument op de Poeldonk is opgericht als herinnering aan de Duitse inval in 1940. Het werd geplaatst in de tuin van Toon Schuurmans waar de gevechten om de Dungense brug destijds plaats vonden.

Huub de Punt spreekt. Jos Smits en Willem van Doorn luisteren toe. Op de achtergrond Poeldonk 2.

Bij de onthulling op 5 mei 1970 speelde de harmonie (links).

Jan Sanders spreekt bij het monument op de Poeldonk, in 2008. (Foto Mathieu Smits.)

Noten:

- ¹ We komen daar in een volgend nummer op terug.
- ² op perceel B146 > B1627, hulpkaart van het kadaster van Den Dungen, sectie B, nr 48.
- ³ R. van Nuland, De Spaanse griep van 1918 in Den Dungen, Ts van de heemkundevereniging **20** (1995), p 2.
- ⁴ Nederlandse oecologische Flora, deel 2, p 76 (1987).
- ⁵ zie Het Griensvenneke **22** (1997), p 37.
- ⁶ Oriënterend onderzoek vuilstort Den Dungen, 1 april 1985, rapport 30.321.
- ⁷ Eindrapportage NAVOS-onderzoek Hooidonksedijk (NB 1400001), Den Dungen, 4 september 2007, Provincie Noord-Brabant.
- ⁸ Provinciale Noord Brabantse Courant, 5-1-1925; Familiearchief Jan van de Meerendonk.
- ⁹ Brabants Dagblad 17-1-1928.
- ¹⁰ BHIC, toegangsnummer 5038, Gemeente-archief Den Dungen (GADD), inv. nr 336.
- ¹¹ GADD, inv. nrs 1096 en 71.
- ¹² hulpkaart sectie A, nr 21.
- ¹³ Stadsarchief Den Bosch, Den Bosch R1177, fo 331; R1207, fo 118.
- ¹⁴ GADD, inv. nr. 1155.
- ¹⁵ hulpkaart sectie C, nr 31.
- ¹⁶ Brabants Dagblad ...-1975.
- ¹⁷ hulpkaart sectie B, nr 146. GADD, nr. 975. N.B In Ts. van de Heemkundevereniging **13** (1988) afl. 2, staat foutief bij de noten op pag. 26, nr. 957.
- ¹⁸ GADD, inv. nrs. 1096.3 en 1969. 4.
- ¹⁹ GADD, inv. nr. 938.
- ²⁰ "De Poelding is het stortje van Den Dungen" is volgens Bets van Amelvoort - Kappen een uitspraak van pastoor Goulmy.
- ²¹ GADD, inv. nr. A 919, De Flaas.
- ²² hulpkaart van het kadaster, sectie A, nr 24.
- ²³ Theodoor van den Heuvel, Tussen de brug en de meule. Honderd jaar openbaar vervoer in Den Dungen, 1999, pag.25; Walter van de Westelaken, Rien van Nuland, Cafe's, bierhuizen en stille kroegen in Den Dungen tussen 1900 en 1930, Tijdschrift van de Heemkundevereniging Den Dungen, **13** (1988), afl. 2, blz. 8; GADD, Bouwvergunningen, inv.nr. 1096.97; GADD, inv. nr. 863, kermis-aangelegenheden, 1927; Brabants Dagblad 9-8-1965. Met dank aan Jos Kappen, die op een band veel van dit verhaal heeft ingesproken.
- ²⁴ mededeling van Rien van Ewijk.
- ²⁵ Brabants Dagblad 31-3-1992.
- ²⁶ Brabants Dagblad 30-3-1992.
- ²⁷ Brabants Dagblad 10-2-1965.
- ²⁸ Brabants Dagblad 17-5-1956.
- ²⁹ Brabants Dagblad 16-7-1962.